

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 12. 1955, sp. zn. 1 To 69/55

Číslo:

Právní věta:

Nie každá ťažká, nevyliciteľná choroba, ale iba taká, ktorá činí páchatela trvale neschopným k akejkoľvek práci pri výkone trestu, môže odôvodniť použitie ustanovenia čl. III. a VI. č. 3 rozhodnutia prezidenta republiky z 9. 5. 1955 o amnestii.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.12.1955

Spisová značka: 1 To 69/55

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský súd v Bratislave zastavil podľa § 166 ods. 1 písm. b) tr. por. vzhľadom na čl. VI. č. 3 amnestiálneho rozhodnutia prezidenta republiky z 9. 5. 1955 trestné stíhanie obvineného pre trestný čin neoznámenia trestného činu podľa § 165 ods. 1 tr. zák. a trestný čin ohrozenia štátneho tajomstva podľa § 88 ods. 1, 2 písm. b) tr. zák. Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd v podstate tým, že vypočutí znalci nad všetku pochybnosť potvrdili, že obvinený trpí ťažkou, nevyliciteľnou chorobou, ktorá spôsobuje u neho trvalú práceneschopnosť. Krajský súd, ako ďalej vyplýva z napadnutého uznesenia, stotožnil sa s týmto posudkom znalcov, a pretože aj z vlastného poznania ďalej zistil, že obvinený „vypadá špatne v dôsledku zistenej choroby“, došiel k záveru, že u obvineného ide o ťažkú, nevyliciteľnú chorobu, akú má na mysli čl. VI. č. 3 cit. amn. rozh. Vzhľadom nato, že boli dané aj ináč podmienky pre použitie amnestie podľa cit. amn. rozh., zastavil trestné stíhanie obvineného.

Najvyšší súd na sťažnosť krajského prokurátora zrušil uznesenie krajského súdu a tomuto súdu uložil, aby vo veci znova konal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Krajský prokurátor vo svojej sťažnosti vytýka napadnutému uzneseniu najmä, že zistenie krajského súdu je v rozpore s posudkom vypočutých znalcov. Sťažovateľ zdôrazňuje, že vypočutí znalci vo svojich posudkoch nezistili, a preto tiež v nich neuviedli, že by obvinený trpel takou ťažkou, nevyliciteľnou chorobou, ktorá by ho robila trvale neschopným akejkolvek práce. Vypočutí znalci a ani krajský súd sám sa potom nezaoberali podľa názoru sťažovateľa a podstatnou okolnosťou, že obvinený je síce invalid, ale taký, u ktorého stupeň zníženej zárobkovej schopnosti je stanovený iba na 40 %. Sťažovateľ má preto zato, že vraj krajský súd pochybil, keď došiel k záveru, že sú dané predpoklady pre zastavenie trestného stíhania obvineného.

Stažnosť je dôvodná.

Ide v podstate o to, čo treba rozumieť pre účely použitia čl. VI. č. 3 amn. rozh. prezidenta republiky z 9. 5. 1955 „ťažkou, nevyliciteľnou chorobou“.

Ustanovenie čl. VI. č. 3 cit. rozhodnutia obsahuje osobitné ustanovenie o osobách, ktoré v čase amnestiálneho rozhodnutia, t. j. 9. 5. 1955 boli staršie než 60 rokov (keď ide o ženu, ak bola staršia než 55 rokov) o tento prípad v súdnej veci však nejde - a o osobách, ktoré v čase amn. rozh. trpia ťažkou, nevyliciteľnou chorobou. Ak sú preto predpoklady keď nie je použitie amnestie vylúčené ustanovením čl. VIII. cit. amn. rozh. trestné stíhanie zastaví sa bez ohľadu na výšku trestnej sadzby za trestné činy spáchané pred dňom 9. 5. 1955, na ktoré zákon stanoví trest odňatia slobody prevyšujúci 2 roky. (Pokiaľ ide o trestné činy, na ktoré stanoví zákon trest odňatia slobody neprevyšujúci dva roky, zastaví sa trestné stíhanie bez ohľadu na vek a chorobu páchatela podľa čl. VI. č. 1 amn. rozh.) Toto ustanovenie čl. VI. č. 3 vlastne naväzuje na ustanovenie čl. III. cit. amn. rozh., ktoré však predpokladá právoplatné rozhodnutie pre čin spáchaný pred amnestiálnym rozhodnutím. Ináč je však svojím obsahom totožné. Preto je treba pojem „ťažkej, nevyliciteľnej choroby“ vykladať pre ustanovenie oboch cit. článkov jednotne.

Ako pri použití čl. III. tak aj pri použití čl. VI. č. 3 cit. amn. rozh. musí byť spoľahlive zistené, že odsúdený trpí ťažkou, nevyliciteľnou chorobou. O takej chorobe možno hovoriť vtedy, ak je ňou marený účel trestu trestným zákonom v § 17 ods. 1 písm. b) tr. zák. sledovaný.

Podľa tohto ustanovenia je okrem iného účelom trestu „vychovávať páchatela k tomu, aby dodržiaval pravidlá socialistického spoluzitia“. Odpovedá zásadám a duchu amnestiálneho rozhodnutia prezidenta republiky z 9. 5. 1955, aby došlo k odpusteniu trestov (čl. III.) alebo k zastaveniu trestného stíhania (čl. VI. č. 3) v tých prípadoch, kedy nemožno dosiahnuť zmieneného účelu trestu sledovaného trestným zákonom v § 17 ods. 1 písm. b) tr. zák. Výchova páchatela sa deje najmä tiež účelne volenou a schopnosťami páchatela a odpovedajúcou prácou, ktorá má väzňovi umožniť, aby sa po prepustení začlenil do radov pracujúcich (§ 32 ods. 1 posl. veta tr. zák.). Keby však nebolo možno pre ťažkú, nevyliciteľnú chorobu páchatela zamestnať, pretože tento bol v deň vyhlásenia amnestie trvale akejkolvek práce neschopný, tak požadovaný účel trestu by sa nemohol stretnúť s kladným výsledkom. Nie teda každá ťažká, nevyliciteľná choroba, ale iba taká, ktorá činí páchatela trvale neschopným akejkolvek práce pri výkone trestu, môže odôvodniť použitie ustanovenia čl. III. a čl. VI. č. 3 cit. amn. rozh.

Z tohto hľadiska sťažovateľ právom vytýka krajskému súdu, že urobil neuplné skutkové zistenie, ktoré je aj v rozpore s posudkom znalcov. Z posudku znalcov sa totiž nepochybne nepodáva, že by obvinený bol trpel 9. 5. 1955 takou ťažkou, nevyliciteľnou chorobou, ktorá by mala horeuvedené dôsledky. Veď znalci lekári nemohli vlastne svoj posudok o zdravotnom stave obvineného presne podať, lebo obvinený ústavne ani vyšetrovaný nebol. Znalci sa v podstate vyjadrovali iba podľa písomných dokladov (a to ani nie všetkých), ktoré v spisoch boli založené.

Aj lekárska zpráva podaná Psychiatrickou klinikou v Bratislave bola vyhotovená iba po ambulantnom vyšetrení obvineného na klinike, ktorý tam bol na jeden deň predvedený. Jeden z vypočutých znalcov nepochybne pociťoval tieto nedostatky, keď výslovne prehlásil, že presnejšie zistenie by mohol uviesť iba vtedy, keby bol daný obvinený na pozorovanie. Tento znalec hovorí „o nevyliciteľnej chorobe obvineného, ktorá znamená pre neho ťažkú ujmu na zdraví“, a v tej istej súvislosti o pracovnej neschopnosti obvineného. V závere svojho posudku však naproti tomu nevyklučuje, žeby obvinený nebol schopný aspoň po veľmi krátku dobu vykonať veľmi málo namáhavú prácu. Svoj posudok končí celkom neurčito, že nie je pravdepodobné „navrátenie do riadneho stáleho pracovného zaradenia u obvineného“. Rovnako aj druhý znalec dochádza k záveru o existencii nevyliciteľnej choroby obvineného, ktorá ho vylučuje z pracovného procesu, bez toho, že by sa spol’ahľivo vyjadril, či obvinený 9. 5. 1955 by bol pre túto ťažkú chorobu trvale neschopný vykonávať akúkoľvek prácu.

Je preto treba, aby krajský súd vykonal nové, starostlivé dokazovanie o zdravotnom stave obvineného, najmä opätovným vypočutím znalcov lekárov. Znalci pri podaní svojho posudku po pozorovaní obvineného budú musieť prihliadnúť aj k tej okolnosti, že obvinený ako sa háji - bol za okupácie väznený v koncentračnom tábore a že už v Sachsenhausenu bol liečený v nemocnici. Ďalej k tomu, že po svojom návrate bol zamestnaný do 1. októbra 1952, ale zostal v stálom ambulantnom liečení KÚNZ. Znalci budú môcť tiež posúdiť, či choroba obvineného bola takého rázu, že nevyžadovala pri svojom dlhom trvaní aspoň niekedy ústavné liečenie a po prípade, aké by malo toto ústavné liečenie vplyv na priebeh choroby. Znalci a ani krajský súd sa nezaoberali d’alšou okolnosťou, že totiž obvinenému bol od novembra 1952 priznaný invalidný dôchodok, lebo bolo zistené, že jeho pracovná schopnosť je znížená o 40%. Iba po takto vykonanom pozorovaní a skúmaní obvineného budú môcť znalci podať spol’ahľivo svoj posudok.